

[ΤΡΙΤΗ ΑΠΟΨΗ]

Πράξη το ανοικτό σχολείο

Το παράδειγμα του Πανεπιστημίου των Ορέων

Αξίτημη κυρία υπουργέ, Στο παλιό σχολείο της δεκαετίας του '60, το πρώτο πράγμα που μας έμαθαν οι δάσκαλοι ήταν ότι ένα κλαδί το σπας εύκολα, ένα δερμάτι όμως δεν μπορείς ούτε καν να το λυγίσεις. Αυτό αποτελούσε την πιο βιωματική προσέγγιση της κοινωνικής συνοχής.

Η διάλυση του κοινωνικού ιστού που βιώνουμε παγκοσμίως στις μέρες μας σε συνδυασμό με τα εξαιρετικά δύσκολα οικονομικά δεδομένα της χώρας, «ξυπνάνε» μέσα μας περισσότερο το ζώο παρά τον άνθρωπο. Ο αγώνας για την επιβίωση μετατρέπεται πλέον την πολυσυζητημένη υγιή ανταγωνιστικότητα σε

Του **Γιάννη Παλλήκαρη**

αλληλοσπαραγμό. Σήμερα, περπατώντας στους δρόμους συναντάς μια κοινωνία όχι μόνο θλιμμένη αλλά κυρίως θυμωμένων πολιτών. Συνακόλουθη αυτής της σφραγής ανταγωνιστικότητας στον βωμό της επιβίωσης είναι η περιθωριοποίηση ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων, η απομόνωση των κοινωνιών της περιφέρειας και η αύξηση της παραβατικότητας.

Βεβαίως, τη χαμένη κοινωνική συνοχή δεν την αποκαθιστάς με τρόπους μαγικούς αλλά την καλλιεργείς μέσω από τον πολιτισμό, την οικογένεια αλλά και τα σχολεία, και βέβαια την υπηρετείς μέσω από τη στάση ζωής σου.

Εν αρχή λοιπόν η παιδεία, όχι μόνο βιωματική αλλά και αυτή που αναγγέλιτε με τον θεσμικό σας ρόλο, των σχολείων χωρίς «τοίχους»... Στην Κρήτη εδώ και δύο χρόνια ξεκίνησε και πορεύεται με θέρμη το Πανεπιστήμιο των Ορέων. Πρόκει-

ται για ένα ολιστικό σχολείο, ένα πανεπιστήμιο χωρίς αίθουσες και αμφιθέατρα. Το οποίο καιρετίζει τα σχολεία χωρίς «τοίχους», όπως έγραφαν πολλά ΜΜΕ. Σχολεία όχι βέβαια μόνο στην ηλεκτρονική τους μορφή (δεδομένου ότι ένα πρόγραμμα που υποβάλαμε είναι τα «ψηφιακά κafenεία») αλλά κυρίως σχολεία χωρίς «διαχωριστικούς τοίχους» ανάμεσα σε μαθητές που προέρχονται από διαφορετικά κοινωνικά μοντέλα, με εντελώς διαφορετικές αναφορές και προσλαμβάνουσες.

Προς την κατεύθυνση αυτή και καιρετίζοντας την προσπάθεια αυτή του υπουργείου Παιδείας, «σαν έτοιμοι από καιρό» προτείνουμε:

1. Σε άμεσο πειραματικό στάδιο, ώρες αλληλοδιδασκαλίας μεταξύ μαθητών δια-

ΚΑΤΑΛΥΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ

Επαναφορά του δασκάλου και καθηγητή, κυρίως στην περιφέρεια, στον ρόλο «καταλύτη» στις σχέσεις παιδιού - γονέων

φορητικών κοινοτήτων σε «σχολεία της κοινωνικής προσέγγισης», υπό την εποπτεία ειδικών διδασκάλων - ψυχολόγων, σε μια προσπάθεια να γνωρίσουν και να συν-βιώσουν οι μαθητές μέσα στην τάξη και σε μικρή ηλικία με τα παιδιά μιας άλλης κοινωνίας, με τα οποία θα κληθούν από κοινού να αποτελέσουν αύριο τον κοινωνικό ιστό αυτής της χώρας. Η πρόταση είναι πολύ συγκεκριμένη: κοινές τάξεις παιδιών διαφορετικών προσλαμβανουσών και κοινωνικών στρωμάτων, και κυρίως

παιδιών αστικών και περιφερειακών κοινωνιών, με ελεύθερη θεματική επιλογή αντικειμένου αλληλοδιδασκαλίας και υπό την επίβλεψη έμπειρων διδασκάλων - ψυχολόγων. Ανάπτυξη συν-βιωματικής παιδείας με συνδυασμό βιωματικής και επιστημονικής γνώσης και με παράλληλο συγκερασμό της αστικής με την περιφερειακή αντίληψη. Πρόκειται για ένα πρόγραμμα που ήδη εφαρμόζεται πειραματικά με εξαιρετική επιτυχία στην Κρήτη.

2. Η επαναφορά του δασκάλου και καθηγητή, κυρίως στην περιφέρεια, στον ρόλο «καταλύτη» στις σχέσεις παιδιού - γονέων. Αυτό συνεπάγεται υποχρεωτική διαμονή και, κατά το δυνατό, ένταξη κυρίως του δασκάλου στο κοινωνικό περιβάλλον του παιδιού με στόχο την αμφίδρομη παρέμβαση. Αυτό το έργο είναι εξόχως σημαντικό, ιδιαίτερα σε περιβάλλοντα όπου υπάρχει μεγάλο χάσμα μεταξύ γονέων και παιδιών κυρίως ως προς την τεχνολογική γνώση.

Το στόχια είναι να αποφευχθεί μια ακόμη ευρύτερη κοινωνική διάσπαση από αυτήν που υπάρχει σήμερα, όπως και η «μαθησιακή αποξένωση» του παιδιού από τον γονιό που θα έχει ως συνεπακόλουθο την όξυνση της ήδη παρατηρούμενης πολιτισμικής ασυνέχειας μεταξύ των γενεών. Η επόμενη κρίση, εάν επιβιώσουμε απ' αυτήν, χρειάζεται μια άλλη κοινωνία, πιο συντεταγμένη, πιο ενωμένη και πιο ανθεκτική και πρέπει να είναι το πρώτο μέλημα της «Νέας Παιδείας» στην οποία στοχεύει το «Νέο Σχολείο».

Το άρθρο αυτό του Γιάννη Παλλήκαρη, πρότανη του Πανεπιστημίου Κρήτης, αποτελεί ανοικτή επιστολή προς την υπουργό Παιδείας Άννα Διαμαντοπούλου